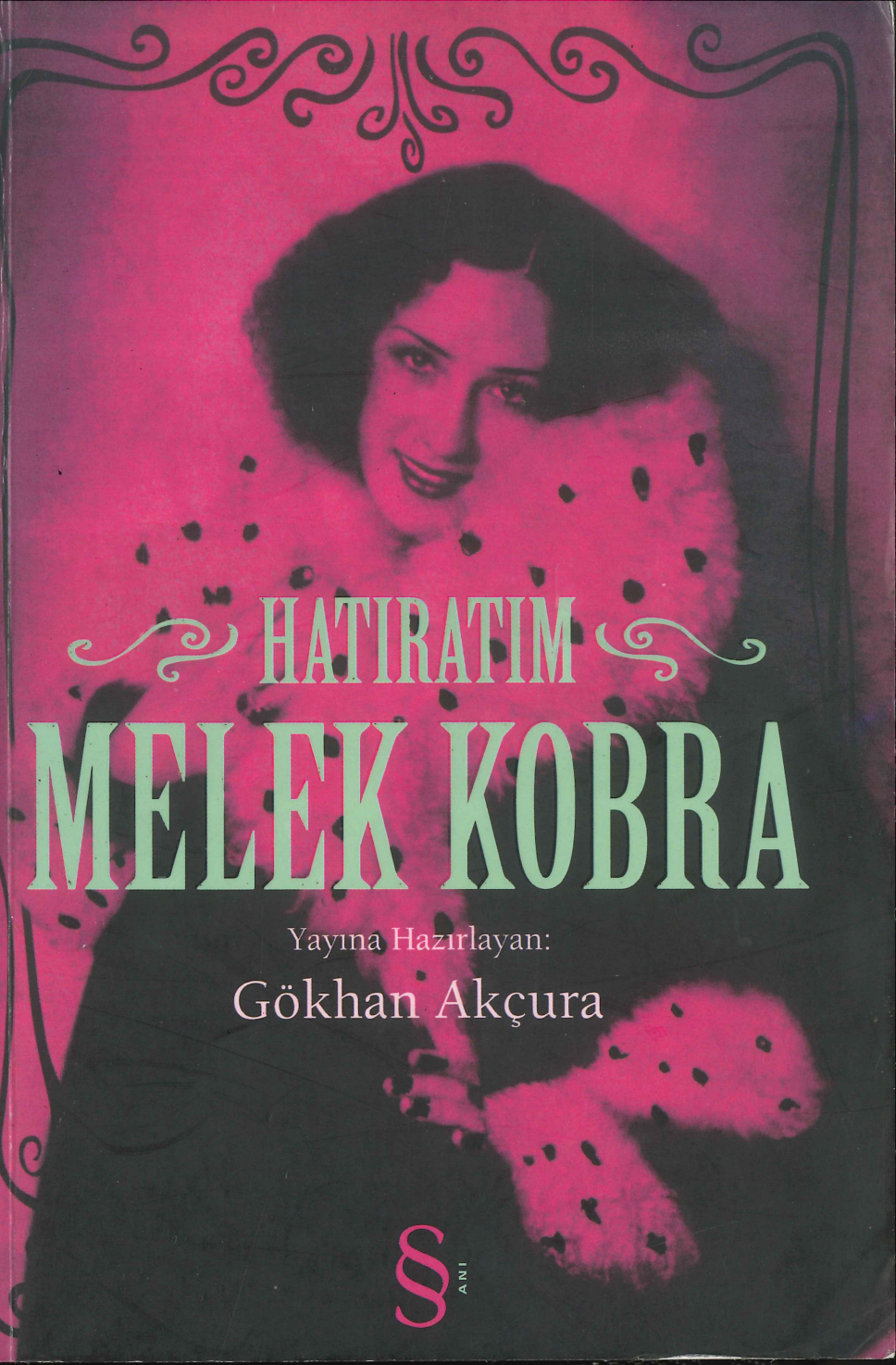

HATIRATIM MELEK KOBRA

Yayına Hazırlayan:
Gökhan Akçura

§
ANI

BEKLERKEN

İskender Savaşır

1

Öteden beri bazı filozoflar, din adamları, bazı psikoterapistler hayatın gerçek anlamına ancak ölümün farkında olarak yaşamakla ulaşabileceğini iddia edegelmiştir. Melek Kobra'nın günlükleri, özellikle de günlükleri oluşturan defterlerden birincisi ile diğerleri arasındaki fark, insanı ister istemez (daha çok da istemeden) bu iddia üzerine düşünmeye götürüyor.

Birinci defterde tanıdığımız genç Melek Hanım, 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl başı Türk edebiyatından yakinen tanıdığımız bir tip. Hayalleri, Batı edebiyatı ve müziğine düşkünlüğü, içliliğiyle ve evet, belki ince hastalığa yatkınlığıyla olduğu kadar, entrikaları, hesaplılığıyla da, "alafranga züppe"nin ha-

yallerini süsleyen, korkularını besleyen “genç kız”... Ancak edebiyatta hayalleri süsleyen özelliklerle korkuları besleyenler, genellikle bir kutupsallık ilişkisi içerisinde sunulan (ve her iki si de son kertede yenilmeye mahkûm) iki farklı karakter arasında bölüştürülür. En ünlü ve başarılı örnekle yetinelim: *Aşk-ı Memnu*’nun masum ve hayata karşı dayanıksız Nihal’i ile kendi kurduğu entrikaları kendi çıkarları doğrultusunda çalıştıramayan, maddiyatçı Bihter’i. Oysa Melek Kobra’nın metnini ilginç kılan şeylerden biri, bu özellikler manzumesinin -kestirmeden, içlilikle, hesaplılık (hatta “hesapçılık”) diyelim- ay- nı bünyede buluşuyor olması... Sanki genç Melek, çevresindeki egemen kültürün ona sunduğu kadınlığa dair imgelerin, klişelerin tümünü birden kuşanmaya çalışıyormuş gibi görünüyor burada.

Birinci defterin daha da ilginç ikinci bir özelliğiye, Gökhan Akçura’nın Melek Kobra hakkında derlediği bilgilerden öğrendiğimiz bir sürü şeye dair hiçbir ipucunun bulunmaması bu günlük notlarda... Gerçi metinden hareketle, Melek’in güzel olduğunu, güzelliğini taşımakta çok fazla güçlük çekmediğini sezmek mümkün ama ne hayatında onca merkezî bir yer tutmuş olduğunu bildiğimiz sahne dünyasına dair anıları, duyguları var bu metinde, ne de -herhalde kurtulmuş olduğunu varsaymamız gereken- uyuşturucu iptilasına dair bir ipucu ya da iz... (İlginçtir, madde bağımlılığı ile ilgili olarak kaydedilen yegâne olay, annenin sarhoşluğu; ancak orada bile Melek’in rahatsızlığı kamunun dilinden hareketle gerekçelendirilir: “*Ayıp, rezil oluyorum.*”)

Kamuoyunda, sahne dünyasında “Muhlis Bey’in Çocukları” arasında anılan Melek Hanım’ın günlüğünde babası Muhlis Bey de yokluğuyla ön plana çıkan bir figür... Birinci defterde kullanılan basmakalıp dil, ortalama betimler, nitelemeler Melek’i çevreleyen kadınları birbirlerinden ayırtırmıyor-; erkekleri ise ancak biraz daha fazla... O kadar ki, Melek Hanım için diğerlerinden kategorik farkını ancak ikinci defterde anlayacağımız

Ferdi bile, yine ancak ikinci defterde yalnızca “o” diye anılmaya başlıyor; burada Vedat, Veli Bey, Bedri ve hatta belki Alim’le aynı dizide yer alan erkeklerden yalnızca biri...

Bütün bu özellikleri, birinci defterde tutulan notların mahrem bir günlük oluşturmak üzere tutulmamış olmalarına, Melek’in de açıkça itiraf ettiği gibi (“*Aman neler konuştuk neler, ayıp şeyler yazılmaz.*”), ortalama bir terbiye sınırının içinde kalmalarına bağlayabiliriz.

Birinci defter, Melek Kobra’nın Çamlıca’da geçirdiği yaklaşık 11 haftalık bir süreyi kapsıyor. Bu dönem boyunca hastalığın seyrine ilişkin işaretler ve uzman beklentileri genellikle olumlu. Melek de hastalığı geçici bir durum olarak değerlendirme eğiliminde; geleceğe dair kurduğu plan ve hayallerle arasına ölümün gölgesi düşmüyor.

Bu iki olgunun, hastalığın seyrindeki olumlu gidişatla deftere düşülmüş notların “vasatı” niteliklerinin birbirlerinden tamamen bağımsız olmadıklarını düşünüyorum. Kadınlar hakkında üretilen yaygın imgelerin, klişelerin genellikle erkekler tarafından ve erkeklerin çıkarlarına hizmet etmek üzere üretildiği, çeşitli feminizmler tarafından beslenen yazınımızda neredeyse bir temel kabul niteliğinde... Ama 25 yaşında, hastalığının geçici olduğuna ve dolayısıyla bir gelecek ufkuна sahip olduğuna inanan bir genç kadın, günlüğünün potansiyel olarak mahrem kılınabilecek sayfalarına bile sığındığında kendisini bu basmakalıp (ve düşmanca) klişeler aracılığıyla tanımlayabiliyor, tanımlıyor.

2

Nurdan Gürbilek, *Kör Ayna, Kayıp Şark* kitabında “Osmanlı-Türk erken romanında (...) bir arketip ısrarlılığında tekrar tekrar karşımıza” çıkan bir imgeden söz eder: “Roman okuyan ka-

dın.”²² Kitabın tamamen bu konuya hasredilmiş ilk yazısının giriş notunda ise şöyle yazar:

Nasil rüyanın içeriği rüyada görülenden çok, rüyayı gören hakkında fikir verirse, romanlarda yutarcasına roman okuyan, okuduğu romandaki kahramanlara özenen, bu kapılma yüzünden gerçekle bağıni yitirmiş kadının bu kadar çok karşımıza çıkıyor olması da gerçek kadınlardan çok, yazarın kendisi hakkında, bazen örtük bazense apaçık bir biçimde ‘kadın okur’ etrafında kümelediği bir dizi endişe hakkında bir fikir verir. ²³

Nurdañ Gürbilek’e hak vermemek elde değıl. Ama diğeryandan, “gerçek kadınlar”ın da kendilerini çoğunlukla erkekler tarafından üretilmiş basmakalıp imgeler aracılığıyla tanımlayabildikleri görmüş, dolayısıyla onların da “yutarcasına roman okuyabildiklerini”, okudukları romandaki kahramanlara özenebildiklerini ima etmiş olduk.

Melek Kobra’nın günlüklerindeki kopuşun, üslup kırılmasının birinci ile ikinci defter arasında gerçekleştiğini iddia etmiştim; ama bunun ilk ipucunu daha birinci defterin sonunda veriyor yazarımız; 14 Temmuz 1938 tarihli notta Halide Nusret Zorlutuna’nın *Sisli Geceler* adlı romanını okuduğunu haber veriyor: “*Kahvaltıdan sonra romana büyük bir iştahla sarıldım ve bitirdim, fakat asabımı altüst etti her şeyde onu görüyor, her şeyi onunla mukayese ve muabeze ediyorum. Bundan sonra en ince ayrıntısına kadar yazmaya karar verdiğim bu defterim benim hayat romanım olacaktır. Eğer Allah ömür verir de devam etmeye müsaade ederse...*” Bu yazıda izini sürmekte olduğumuz temalar açısından son derece yoğun, sıkıştırılmış bir pasaj bu. Romana “kapılmasını”, onunla özdeşim kurmasını dile getirmesinin hemen ardından, kendine not tutarken koyduğu sansürü kaldırıyor, ardından da ölümün gölgesini belki ilk kez düşürü-

22 Metis Yayınları, Ekim 2004, s. 19-20.

23 *a.g.e.*, s. 18.

yor tuttuğu notlara. Öyle görünüyor ki, romanların dünyası, sansürün, terbiye sınırının, “ayıp duygusunun” aşılması ve ölümlülük bilinci Melek Kobra’nın zihninde de kendi aralarında bir çağrışım ilişkisi kuruyorlar.

Bütün bunlar 14 Temmuz 1938’de olmuştu. Ertesi gün Melek eski kocası Ferdi Tayfur’dan yalnızca “o” diye söz etmeye başlıyor (ikinci defter boyunca da sürdüreceği bir üslup özelliği): “*Ben de böyle yanında, onun koltuğunun altında olsam ne iyi olurdu, diyorum. Onu bazen o kadar istiyorum ki, bu arzunun şiddetini tarife imkân bulamıyorum.*” İki gün sonra, 17 Temmuz’da birinci deftere yazdığı son nota göre daha önce okumuş olduğu bir romanı ikinci kez okumaya başlıyor (“*herhalde bir defa daha okunacak kadar güzel*”).

Bundan sonra Melek Hanım’la beş ay sonra, Cerrahpaşa Hastanesi’nde karşılaşılıyor. İkinci deftere başlamanın zamanıdır.

3

Melek Hanım’ın günlüğünde cevabı verilmemiş sorulardan biri:

24 Haziran 1934 tarihinde her Türkü “öz adından başka soyadını da taşımaya mecbur” kılan soyadı kanunu kabul edildi. O zamana kadar önce “Muhlis”, sonra “Tayfur” ‘soyadı’ ile anılan Melek Hanım, kendisine soyadı olarak “Kobra”yı seçmiş. Neden?

İkinci defter bu soruya cevap veriyor mu? Kısmen; örtük bir biçimde; bir açıklama yaparak değil üslubuyla... Birinci defter, Melek Hanım’ın bakım masraflarını üstlendiği anlaşılan ve daha önce “*Zavallı ne iyi kalpli alicenap bir adam*” diye anılan Veli Bey hakkında şu cümleyle bitiyor: “*O, benim için çok kıymetlidir*”.

Yazının bu noktasında okurdan, Melek Hanım'ın ikinci defterinde yer alan, Veli Bey' e yazılmış, ancak gönderilip gönderilmediğini defterden kestiremediğimiz mektubu okumasını rica edeceğim: Barındırdığı zehirli enerjiyle, bu enerjiyi dile getirmekteki, hatta aktarmaktaki ustalığıyla bence düzenlenebilecek herhangi bir "Türkçe Düzyazı Antolojisi"nde gözde bir yer tutmaya aday bir metin...

Ölüm (ya da hiç değilse hastalığının ciddiyeti, ölümcül olabilme olasılığı) Melek Hanım'ın zihnine korkudansa, yakıcı ve yıkıcı dürtüler halinde, gemi aزیya almış bir hışım ve "o"na (eski kocası Ferdi Tayfur artık böyle anılıyor) ama yalnızca "o"na değil, en azından bir erkeğe, Profesör Nissen'e yönelmiş bir tutku şeklinde girmiş gibi görünüyor.

Yalnızca, dürtüler, duygular değil, hayal dünyası ve algılar da, veremin basıncı altında, uyuşturucu (ya da belki daha doğru bir deyişle "keyif verici") maddelerin Melek için taşıdığı cazibe hakkında bir fikir verecek şekilde yeni bir hayatıyet kazanıyorlar: *"Of ne dayanılmaz bir zevk ev âlemdir şimdi Beyoğlu... Sürükleyici bir cazbandın tatlı müziği ile dönen bir kitle, içilen tek bir içkinin tesiriyle süzölen gözler. Dönen başlar, dolaşan ayaklarla gülen, mütemadiyen gülen bir kitle. Ziyet ve muhtesem tuvaletleriyle gökteki yıldızlar gibi parlayan kadınlar... Kollalı yakalarını bozmamak için tahta bir manken gibi dikleşen parlak saçlı erkekler... Bir haftadan beri herhangi bir makyör tarafından zorla gerilip, binbir itina ile boyanan ihtiyarlar... Birer biblo kadar zarif, ince genç kızlar."* (24 Aralık 1918).

Birinci defterin yalnızca Melek için yapıp ettikleriyle (ya da etmedikleriyle) anılan ve bu yüzden siliklikten sıyrılabilen kişilerinden farklı olarak ikinci defterde tanıştıklarımız, Melek Kobra'nın sivri olduğu kadar taşkın, hatta barok olabilen dilinin tespit ettiği ayrıntılarla farklı bir bireysellik kazanıyorlar: *"Birincisi 40-45 yaşlarında zayıf, sarı esmer kısa boylu bir kadıncağız. Daha doğrusu bir meczube. Müselles elmacık kemikleri çıkık, olduk-*

ça çirkin bir yüz ve bir karanlık mezarı andıran ağzının önünde tek bir mezar taşı gibi eğri bir diş.”

Yanlış anlaşılmasın, üçüncü (ve sonuncu) defterde kendi söylediklerine rağmen (*“Şu muhakkak ki ben her türlü değiştim, bambaşka bir insan oldum. Eski Melek’i ‘gömdüm’”*– 7 Ağustos 1939), Melek Kobra’nın büsbütün başka bir insan haline dönüştüğünü iddia ediyor değilim. İlk defterden tanıdığımız bazı özelliklerin, hesapçılığın (*“maddiyatçılığın”*) ve evet bencilliğin izlerini ikinci defterde de sürmek mümkün; ama bu kez insanları kendisi için yapıp ettiklerinden hareketle değerlendirdiğinde bile, onların kişisel hayatına dair somut ayrıntıları kaydetmekten geri durmuyor: *“Bugün Muzaffer isimindeki 10 kemiği alınan çocuk geldi ve beni zorla yatağımdan kaldırdı. Bugün ilk defa olarak yürüyerek dışarı çıktım. Nefesimde fazla bir darlık yok ve çok az yoruldum. Yarabbi çok seviniyorum, bu Muzaffer çok iyi ve temiz bir çocuk. Benimle alakadar olduğu için çok mütebassıs oluyorum.”* (21 Ocak 1939).

Kısacası, birinci defterdeki sığ ve basmakalıp dil hiçbir şekilde bizi ikinci defterin yaratıcı ve zehirli enerjisine hazırlamıyor. Gerçi, hışmı, öfkeyi, kötücüllüğü de tıpkı tutku gibi veremin bir semptomu olarak düşünmek mümkün olabilirdi; eğer Melek “Kobra” soyadını hastalığın ilk belirtilerinin görünmesinden daha önce seçmemiş olsaydı... Melek’i belki 20 küsur yıl boyunca taşımış, dürtülerini yatıştırmasa da belki uyuşturmuş, belki kanalize etmiş olan savunma mekanizmaları ölümün önünde iflas etmiş gibi görünüyor.

Belki bütün bunlardan hareketle, başvurduğumuz savunma mekanizmalarının kalitesine dair bir kıstas geliştirmek mümkün olabilir. “Ben” dediğimiz “şey”i tasavvur etmenin yollarından biri, onu bir zar, bir sınır olarak düşünmek. “Ben”le dışarısını ayırdeden, bu anlamda manevî bir ten gibi işlev gören bir yüzey. Ama yalnızca dış dünyayla kendimiz arasına bir sınır koymakla kalmayan, aynı zamanda içimize –gövdemize, bilincinde

olmadıklarımıza, olmamayı tercih ettiklerimize— karşı da koruyan bir yüzey... Gövde karşısında bu kısmî özerkliğimiz olmasaydı, hastalandığımızda, yaşlandığımızda, hastalananın, yaşlananın yine de “ben” olduğumuzu nasıl söyleyebilirdik ki?

Genç Melek Hanım’a dönecek olursak: Öyle görünüyor ki, içindeki, ancak “Kobra” soyadını seçmesinde ifadesini bulan zehir, veremden çok önceden birikmeye başlamış ve belki verem bu zehirle iç içe geçmiş, deyim yerindeyse, “işbirliği yapmış”. Ve “içeri”den kaynaklanan bu zehre karşı cılızlaşan benliği oluşturan savunma mekanizmaları, dışarıya karşı da daha geçirgen bir nitelik kazanmış, dışarıdan gelen uyarıcıların da daha parlak ve harlı bir ateşle yanmaları ve yakmaları sonucunu doğurmuş.

4

Artık üçüncü deftere de bir göz atmanın zamanı geldi. Çünkü barındırdığı bütün ifade ve duygu zenginliğine karşın ikinci defter, okuru yine de hâlâ sorulmuş, ancak yanıtlanmamış bazı soruların olduğuna dair bir eksiklik duygusuyla baş başa bırakıyor. Bu sorulardan en önde geleni —hiç değilse benim için— “Baba nerede?” sorusu.

Melek ilk kez daha 17 yaşındayken babası ile birlikte sahneye çıktı. Ardından kısa ömrünün büyük bir kısmını, babası ile birlikte İstanbul ve Anadolu turnelerinde çeşitli oyunlarda sahneye çıkarak geçirdi. Ağzından ilk kez kan gelmesi de yine sahnede, üstelik Kral Lear’de nankör kız kardeşlerden Regan’ı oynarken oldu. Bütün bunlara rağmen iki defter boyunca Baba’nın adı hiç anılmıyor.

“Baba nerede?” sorusundan sonra (yine, hiç değilse benim aklıma takılan) ikinci sorular kümesi ise ikinci defterde dile gelen öfke ve tutkunun kime ait ve kime yönelik olduğuna dair da-

ir... Soruların neden basitçe “Elbette Melek’in öfkesi ve tutku-
ları” diye yanıtlanamayacağını aşağıda gerekçelendirmeye çalışa-
cağım. Ama önce bir uyarı: Bu gerekçelendirme çabasının inan-
dırıcılığı, yer yer ucuz bir “hafife hikâyesi”ninki kadar olabilir;
yorumun aşırı yoruma kaymayacağını önceden verilebilecek
bir teminatı yok. Yine de madem ki başka birine zarar verme
olasılığımız yok denecek kadar az, o halde psikanalitik akıl yü-
rütme tarzlarından hiç değilse birini örneklemek uğruna, böyle
bir “hafiyelik” riskini göze alabiliriz.

Melek Kobra’nın üçüncü defterinin “işgal altında” olduğu-
nu saptamakla başlayalım. 31.7.1939 tarihli nottan itibaren ya-
abancı bir ses (herhalde elyazısı) Melek’in günlüklerine giderek
artan bir sıklıkta müdahale etmeye başlıyor. Bize ulaştığı şekli-
le günlükler iki ayrı ses tarafından, Melek’in kayıtları ve annesi-
nin düştüğü notlarla örülmüş.

Günlükleri, Melek’in zihninin kaba da olsa bir eğrilemesi
olarak okumak yanlış olmaz diye düşünüyorum. Bu açıdan bak-
ıldığında, Seniye Hanım’ın sesinin Melek’in yalnızca günlükle-
rini değil zihnini de işgal ettiğini söyleyebiliriz. Dahası, tıpkı
ikinci deftere (örneğin Veli Bey’e yazdığı mektuba) akmış olan
zehrin, o mektubun yazılmasını da öncelemesi gibi, bu işgalin
de günlüklerin yazımından daha eski, çok daha eski bir tarihte
başladığını varsayabiliriz. Bu “yabancı” ses iki kişi hakkında sü-
rekli aynı şeyi tekrarlıyor: “*Rezil, bednâm, alçak, namussuz, la-
net herif(ler).*” Bu sıfatların hepsi, hep aynı kişilere, Muhlis ve
Ferdi’ye, Melek’in babası ve kocasına yöneltiliyor. Onların “*kör
olmaları, kahrolmaları*” isteniyor. İlginçtir, Seniye Hanım bir
kadına, o da tek bir kez, ilenmek istediğinde, çok daha ‘yumuşak’
bir sıfat seçiyor: “*Düşüncesiz bir kadın; Cahide Hanım!*”
(14 Ağustos 1939).

Ferdi’nin yalnız bu defterde değil, 19 Ocak 1939’a kadar
bütün günlük boyunca bir tutku nesnesi, hatta yegâne tutku
nesnesi olarak tarif edildiğini biliyoruz. Daha önce de Melek’in

babasından hiç söz etmediğine zaten defaten değinmiştik. Üçüncü defterde ise yalnızca iki gün (10 ve 18 Ağustos'ta) anıyor onu; her ikisinde de *"ihmalkârlığı ve lâkaydısı"*nden yakınmak için...

Şimdi artık Profesör Nissen'e dönebiliriz. Çünkü bütün günlük boyunca Ferdi'ye duyulaninkini andıran bir tutkuyla söz edilen tek kişi o. Melek başka erkeklerin gösterdiği ilgiden "mütehassis olabilir", hoşlanabilir, hatta onlara kanı kaynayabilir (Muzaffer), minnet duyabilir (Veli Bey), onlarla flört edebilir (Tevfik?, Bedri?) hatta onlardan biriyle (Vedat) evlenmemiş olmanın büyük bir hata olduğunu düşünebilir. Ama "korkulu ve tehlikeli" olan, daha da önemlisi Ferdi ile karşılaştırılabilir olan yegâne erkek o (19 Ocak 1939).

Bu yüzden –hem aktardığı tek rüya olduğu için, hem de Prof. Nissen hakkında olduğu için– Melek'in 25 Şubat'ı 26'sına bağlayan gece gördüğü rüya üzerinde durmaya değer. Rüya da Melek, Profesör Nissen'i, herhalde hiç tanımadığı, karşılaşmadığı karısı ve çocuğuyla birlikte görerek bir aile sahnesi kurar: *"Ben onların evindeymişim... Kendisi karısı ve çocuğuyla beraber. Oraya ne maksatla geldiğimi bilmiyorum. (...) Birdenbire yerinden kalkıyor, yanıma geliyor. Bir eliyle yüzümü tutarak saçlarımı okşuyor. Ben hayatımda ümit edemeyeceğim bu vaziyet karşısında şaşırıyorum. Nihayet daha böyle şeyler oluyor. Fakat aklımda kalmadı, herhalde çok tatlı şeyler. (...) O sırada karısı yanıma geliyor; 'Madam kocam size âşık. Ben bunu hissediyorum. Bana ve çocuklarıma acıyınız' diyerek çılgın gibi ağlamaya başlıyor. Bu sefer ben de onunla beraber ağlıyorum."* (26 Şubat 1939 Pazar).

Evvet, insanın kafayı psikanalitik akıl yürütmelere taktı mıydı, her yerde Oidipus Kompleksi'nin izlerini gördüğü belki doğru... Yalnız bu özel örnekte kompleksin nasıl yaşandığıyla ilgili olarak işaret etmek istediğim birkaç ayrıntı var. Babasını Melek'e yasaklayan yalnızca evrensel fücür (*incest*) yasağı değil; ay-

nı zamanda, annesinin yoğun öfkesi duruyor bu “korkulu ve tehlikeli” figür arasında... Rüyanın doyurduğu arzu, gerçekleş-tirdiği dilek, babaya ulaşmak ve bu yolla anne figürüne karşı bir zafer kazanmak olduğu kadar, anne ile birlikte ağlamak, onun-la bir duygudaşlık kurmak.

Bastırmanın bu kadar yoğun, bu kadar, deyim yerindeyse “çifte kavrulmuş” olduğu bu koşullarda Melek’in babasına kar-şı “gerçekte” hissettiklerini kestirebilmek güç. Baba yasak, “kor-kulu ve tehlikeli”, Baba mesafeli “ihmalkâr ve lâkayd”; bir de Melek’in Kral Lear’in nankör kızı Regan’ı oynamayı kaldırma-dığını hatırlayalım. Acaba Melek’in uyuşturucu bağımlılığı Fer-di Tayfur’la evlenmesiyle değil, Ferdi’nin Melek ve Babası ile birlikte bir turneye çıkmasıyla mı başladı? Erotik ve romantik nesnelerin, üstelik kısıtlamaların ister istemez zayıfladığı yaban-cı bir ortamda birbirlerine bu kadar yakınlaşması mıydı afyonu gerektiren? Her halükârda, kıskırılan, kızıştırılan ama yaşanma-yan, yaşatılmayan, daha da önemlisi yatıştırılmayan bir baba-kız aşkından sözediyoruz galiba...

5

Son bir soru: Ölüme hazırlanılabilir mi? Melek Kobra’nın günlükleri bize bu konuda bir ipucu sağlıyor ya da bir uyarıda bulunuyor mu?

Üçüncü defter sanki mutlak olmayan, olamayan bir ıssızlaş-ma sürecini anlatıyormuş gibi: “*Eskiden bana çektiirdiği azap-lardan dolayı anneme kızardım. Fakat babamın bu üç ay zarfın-da bana karşı ihmalkârlığı ve lâkaydîsi öyle fenama gitti ki tarif edemem. Her şeyim olduğu halde hiçbir şeyim yok... Babam var, babam yok... Annem var, annem yok...*” (10 Ağustos 1939).

Benliğin bize dünya karşısında olduğu kadar kendi gövde-miz karşısında da kısmî bir özerklik kazandıran bir zar, bir yü-

zey olarak tasavvur edilebileceğini söylemiştik. Başka türlü de düşünülebilir: Bir enkaz olarak; sevip de terketmek ya da vazgeçmek zorunda kaldıklarımıza, hayatta kalmak için sevmek zorunda olduklarımıza, sevdiğimiz halde bizi sevmemiş olanlara, hatta öfkeyle, hınçla bağlanmış olduklarımıza dair imgelerden oluşan bir tortu... Hiçbir sınır, zar tamamen geçirimsiz değildir. Biz son kertede sevdiklerimizden ve kızdıklarımızdan, nefret ettiklerimizden ibaretiz.

Onlara dair imgelerimiz, müşfik, besleyici, bağışlayıcı, yürek-lendirici olabilecekleri gibi zehirli de olabilirler. Zehrin en kesif olduğu an ise bize bulaştığı, onu bize dışarıdan dayatılmış bir şey gibi değil de kendi salgıladığımız bir şey olarak yaşamaya başladığımız andır. Melek Kobra bu andan kurtulamamışa ben-ziyor. Yukarıda alıntıladığım ıssızlaşma retoriğine karşın, gün-lükler bir intikam söylemiyle sona eriyor: “*Hani ya nerede? Ne-redesin? İnsaniyetin âdil davulu. Biraz da benim kapımda çal-sana. (...) Ama dur, senden intikamı iyi alacağım. Öldükten sonra da benimle uğraşamazsın ya. Orada maddiyat yok hakikat var. Kalp yok ruh var. Orada ben hâkimim. Biz... Biz ölüler... Etsiz kemikler.*

Orada da benimle uğraşmayacaksın ya. Sen dünya denen o iğneli fıçıda yaşamaya mahkûmsun. O iğneli fıçıda ki benim ki-lolarla kanımı emdiler.

Haydi Allah’a ısmarladık, görüşürüz.” (13 Kasım 1939, Pa-zartesi).

Konuşan kim? Annenin hışmı mı, Baba’nın “ihmalkârlığı ve lâkaydı”si mi, Ferdi’nin dönemliği mi? Galiba hepsi birden. Yani Melek Kobra...

“Onun hakkında bildiklerim önce çok sınırlıydı.

Melek Kobra, bir dönemin ünlü operetçisi Muhlis Sabahattin’in kızı, dublaj kralı Ferdi Tayfur’un eşiydi. Öte yandan 25 yıllık kısa ömrüne iki film, onlarca oyun, operet plakları ve acılı bir yaşamöyküsü sığdırmıştı. Kocasının uyuşturucu tutkusu ona da bulaşmış, vereme yakalanmış ve genç yaşta bu dünyaya veda etmişti. Bu sınırlı bilgilerden bir kitaba nasıl ulaşıldı? İnanılmaz

ama bir gün fotoğrafçı Cengiz Kahraman önüme bir çanta getirip bıraktı. İçinde yüzlerce fotoğraf ve Melek’in ölümünden önce tuttuğu üç defter dolusu ‘hatırat’ vardı. Bu eski harflerle tutulmuş defterler yeni yazıya aktarıldı, önsöz ve notlar eklendi. Yetmedi, günlüğün hastalık sürecini de yansıttığını düşünerek Prof. Dr. Zeki Kılıçaslan’dan dönemi aktaran bir yazı istendi. İskender Savaşır, Melek Kobra’nın günlüklere yansıyan ruh halini masanın üstüne yatırdı. Serhan Ada da bu defterlerin edebi bir değeri var mı sorusuna yanıt aradı. Ve sonunda işte karşınızda, yetmiş yıl kadar öncesinden gelen bir yaşamöyküsü.

Melek Kobra, yeniden aramızda...”

Gökhan Akçura

ISBN 975-289-308-2

9 789752 893085

www.everestyayinlari.com